

Különösen műkifejezéseire kívánom felhíni erdészeti közönségünk figyelmét, mert azok tényleg oly magyarosak, hogy most is alig alkothatnánk azoknál jobbakat.

Oroszhegyi Mihály deák e munkája által oly embernek bizonyult be, ki a mellett, hogy a költői tollat forgatta legyen, bizonyára az erdők iránt a fogékony kebel érdeklődésével birt, ha ugyan hivatásánál fogva is nem azokkal foglalkozott.

Elmondhatjuk, hogy műve megírása által nem végzett felesleges munkát, mert abban megismertetett bennünket legalább némileg az erdészeti ügy akkori állásával.

Vajha sikerülne nekem is elmondani, hogy e mű megismertetésével nem végeztem felesleges munkát. Örvidenek, ha megismertetésem a szakközönség szives érdeklődésével találkozónék s kívánom, hogy harmadfél százados erdészeti irodalmunk a mainál is virágzóbb korát mi hamarább érje el.

Diets Sándor.

Lapszemle.

(Hgy.) „Két külföldi cserzőanyag“ cím alatt olvassuk a „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen“ f. é. VIII. füzetében, hogy legujabb időben a német bõrgyárosok a katehu és vadgesztenye kivonatot is nagyobb mérvben használják bõrgyártásra. Dr. C. Counciler ezen két cserzőanyagot vegyelemezvén, kísérleteiből kiderült, hogy a katehu 40·85, a gesztenyekivonat pedig 26·49 százalék cseranyagot tartalmaz. 100 klg. katehu ára 66 márka, ugyanennyi gesztenyekivonat ára pedig 46 márka, e szerint 1 klg. tiszta cseranyag katehu alakjában 1·61. ugyanennyi gesztenyekivonat alakjában pedig 1·74 márkába kerül, 100 klg. jó, légszáraz, 10 százalék csertartalommal bíró cserkéreg Németországban jelenleg 12 márkáért kapható, és így 1 klg. cseranyag cserkéreg alakjában 1·20 márkába kerül.

Ezen adatokból dr. C. Counciler azt a következtetést vonja, hogy habár a cserkéreg nagyobb tömegénél fogva, több szállítási költséget igényel, mindazonáltal tekintettel arra, hogy a cserkéregből nyert cseranyag olcsóbb, és az ennek használatával készített bõr minőségére nézve sokkal jobb, mintha katehu- vagy gesztenyekivonatot

használtatott volna, a két utóbb nevezett külföldi cserzőanyag a cserkéreggel nem versenyezhet. A katehu egyébként is csak olcsóbb minőségű bőrök kikészítésére használtatik.

(—á—é—) **Árt-e vagy használ a rovaroknak a téli fagy?**
A „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“ (a „Hannoveranisches land- und forstwirtschaftl. Vereinsblatt“ után) e feltett kérdésre minket igen közléről érdeklő közleményt hoz. Eszerint Ormerod angol kisasszony hazájának különböző részein már négy év óta kísérleteket eszközöltet azon általános elterjedt vélemény helyességének vagy alaptalanságának kiderítésére, hogy a téli fagyok nagy mennyiségű rovarlárvét semmisítenek meg. Az 1879. évben tett megfigyelésekre vonatkozó feljegyzések 60 kártékony rovarnemre terjeszkednek ki, s azt tanusítják, hogy a szabadban, fák kérge alatt, vagy a megfagyott talajban a hidegnek kitett rovar-álczáknak és báboknak, melyeket csak megvizsgálhattak, a kemény hideg legkevésbé sem ártott. Ellenkezően, a két utolsó télen uralkodott erős hideg a rovarokra nézve még hasznos is volt, mert míg egyfelől a talajt borító jég- és hóréteg elrejtette őket a rovarevő madarak elől, másfelől a hideg következtében a madarak, főleg azonban a rigók és seregélyek addig még ritkán észlelt mértékben tönkre mentek. Emellett bizonyítanak a statisztikai adatok is, melyszerint a múlt évben egyetlen káros rovarnem sem volt megfogyva, sőt sok kártékony Lepidoptera-faj épen nagyon megszorodva jelentkezett, mint ez főleg a mezőgazdaságilag káros rovarokról észleltetett.

(—á—é—) **A „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“** szerint az 188 $\frac{1}{2}$. évi télen a hó hiányának káros hatása a magas hegységekben még abban is nyilvánult, hogy 1—20 éves lúczfenyők kivesztek, mi a különben is gyér erdőállományban nem jelentéktelen kárt okozott. Ezenkívül a magasán fekvő vágásokban igen nagy területekről a cserjék és félcserjék, főleg a boróka, havasi rózsza, áfonya egészen elpusztultak, s már messziről feltűnnek vörös-sárga színökkel. Mindezen körülményeket, minőkre a legidősebb emberek sem emlékeznek, az előlnevezett szaklap tudósítója határozottan a teljes hóhiánynak tulajdonítja. Igen figyelemre méltó, hogy a czirbolyafenyő egyáltalában nem szenvedett.

Ugyanezen lap az „Oesterreichische Monatschrift für Forstwesen“ szerkesztőségéhez érkezett tudósítás után azt az érdekes hírt közli, hogy az amerikaiak is kezdenek foglalkozni az erdészeti kísérletezés ügyével. A cincinati-i nemzeti erdészeti kongresszus tudományos osztálya folyó évi ápril hó végén tartott ülésén a napirendnek egyik legnevezetesebb tárgyául az erdészeti kísérletezés berendezése volt kitűzve. Sajnálattunkra a tudósítás semmit sem szól a hozott határozatról; reméljük azonban az amerikaiak ismert szívósságától, melylyel a kitűzött cél elérésére s megvalósítására törekedni szoktak,

valamint éles belátással helyesen választani szokott praktikus irányuktól, hogy az erdészet sok megoldatlan, megfejtetlen kérdésének megoldásában, a tudomány és gyakorlati gazdaság homályos részeinek megvilágításában nem sokára nagy eredményeket fognak felmutatni.

Ugyanezen lap szerint a tengerpartvidéki Karston az 1881. év őszétől 1882. év tavaszáig az országos erdőfelügyelő vezetése alatt 671.900 túlevelű fa (80% fekete, 12% lúcz és 8% vörösfenyő), 224.100 lomblevelű csemetét és 5200 fiatal gyümölcsfát (összesen tehát 901.200 drb) ültettek el. — Ezenkívül 1300 kilogr. tölgymakkot vetettek. Az említett összes csemetemennyiség a tengerpartvidéken levő csemetekertekből került ki, melyekből még 281.000 drb csemetét a tolmeini és pisinói kerületek részére, 434.000 darabot a tartománybeli magánerdőbirtokosoknak, s végül 362.000 drbot más tartományok részére adtak át. Eszerint a csemetekertekből kiszedett csemeték száma 1,878.000 drbot tesz, s ezenfelül a jövő erdősitési időszakra még két millió drbon felül tartatott vissza.

Minthogy az 1880—81. évi erdősitések a nyári tartós szárazság miatt sokat szenvedtek, az előbb említett csemeték nagyobb részét a megelőző évi kulturák kijavítására kellett fordítani. Az erdősitésekre kísérletképpen mintegy 20.000 jól kifejlett egy éves feketefenyő-csemetét is használtak fel; különben két éveseket szoktak alkalmazni, minthogy ezek az ottani viszonyoknak legjobban megfelelnek. Azon célból, hogy az elvetendő tölgymakk az egerektől jobban meg legyen óvva, háromféle kísérletet tettek, és pedig: először a makkot $\frac{1}{3}$ -ad minium és $\frac{2}{3}$ -ad agyagból készített pépbe helyezve, ültették el; a második mód abban áll, hogy a makkot petróleumban áztatták, s végül harmadszor, víz és Quassia lignea forrázatba tették. A tett tapasztalatok szerint csak ezen utószor említett mód szerint ültetett makkok mutattak kedvező eredményt, mert bár az egerek a makknak aránylag csekély részét elhordták is, a közvetlen közelben vetetteket sértetlenül hagyták, a legnagyobbrészt azonban egyáltalában nem is bántották. A miniummal és petróleummal kezelt makkok az egerek által jelentékenyen megdézsmáltattak. Különben ezen kísérleteket a jövő őszön még nagyobb mértékben fogják folytatni. Az 1881. évben hozott tartományi törvény alapján a Triest városa területére alakult erdősitési bizottság is már megkezdte működését s várható, hogy a trieszti Karszton még ez év őszén be fog erdősíteni mintegy 60 hektárnyi községi legelő, hacsak az érdekeltekkel már megkezdett tárgyalások az ideig kedvező megoldásra vezetnek.

(H. J.) **Erdei termények értékesítése Amerikában.** A „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen“ f. évi július havi füzeté az Ohio állam Columbus városában megjelenő „Daily Times“ után, az erdei termékek értékesítéséről Amerikában a következő érdekes adatokat közli:

Míg a régi fűrészek egy-egy hüvelyk $\frac{1}{4}$ részét, vagyis a fának 20—25⁰/₀-át metszették fel, a mai vékony fűrészlapok és pontosan dolgozó gépek mellett mindegyik metszésnél alig $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{12}$ hüvelyket veszítünk. Nagyobb famegtakarítás éretik el újabb időben a szalag-, domború- és a hengerfűrészeknek megfelelő czélokra való alkalmazása által is, úgy, hogy a veszteség majdnem = 0.

A vízvezető csövek furásánál pld. a geszt (Kern) most már egész darabban hozható ki, de még cső csőben is, ha vékony furók alkalmaztatnak. Mai napság hajlítás által lehet elérni azon formákat, melyeket azelőtt nagy faveszteség mellett, csak faragás által lehetett előállítani. Egy Portland és Montreal közt levő fűrészmalom pld. fahulladékokból papiranyagot gyárt, s a légszeszt is legszivesebben ezekből s a fűrészporból készítik.

Érdekes a szenítésnél kifejtett takarékoság is. Egy nagy vasműnél, mely igen nagy mennyiségű faszenet fogyaszt, vegyészeti társulat alakult, melynek feladata a fának szénné való átalakulása alkalmával képződő s elpárologni szokott anyagokat árucikkékké változtatni s lehetőleg előnyösen értékesíteni.

E társulat eleintén egy „Cord“ (1 Cord = 3.677 tm.) keményfa füstjeért 20 cent-et fizetett; későbbben emelkedett a füstnek az ára annyira, hogy ma ugyanazon mennyiségért 31 $\frac{1}{4}$ cent-et fizetnek, s a füstnek eladása 5—6000 dollár évi tiszta jövedelmet eredményez.

Egy „Cord“ füstjéből 2 gallon = 290.78 liter faszeszt (Holzspiritus) készítenek, mely a festék- és firniszgyártásnál használtatik és a chicagói piacon 85 cent-tel fizettetik.

Ezen lepárolásnak (Destillation) savas maradványai friss oltott mésszel neutralizálva és száradásig lepárolva, 200 font (1 font = 0.45 kg. eczetsavas meszet adnak, mely ólomfehér-gyártáshoz felhasználva, a philadelphiai piacon fontonként 2 $\frac{1}{2}$ cent-tel fizettetik. Egy „Cord“ fából rendszeren 2.94 dollár értékű szenet nyernek Ezen kívül adnak az említett vegyészeti termelések „Cord“-ként 6.70 dollárt, ide nem számítva a nem süritett éghető gázokat, melyek a lepároláshoz szükséges hőnek $\frac{3}{4}$ részét helyettesítik, valamint a kátrányt sem, mely itt csak tüzelésre használtatik.

Daczára annak, hogy még a kátrányból is behatóbb vegyészeti műtétek által több hasznot lehetne huzni, mégis tény az, hogy a fentebb leírt módon a füst kétszer annyi hasznot hajt, mint a faszén.

Az erdei terményeknek ennél intenzivebb értékesíthetése alig képzelhető.